

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Statskog SF
Postboks 63 Sentrum
7801 Namsos

Vår dato: **20 DES 2012**
Vår ref.: 200904233-100 ke/jboe
Arkiv: 511
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Jørgen Kocbach Bølling
22 95 98 54 – jboe@nve.no

Statskog SF – Skogvatnet vindkraftverk i Tysfjord kommune, Nordland fylke – Vedtak om avslag på søknad om konsesjon

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i medhold av energiloven av 29.06.1990 nr. 50 og delegasjon av myndighet fra Olje- og energidepartementet av 7.12.2012 i dag avslått konsesjonssøknad av 25.10.2011 fra Statskog SF om å bygge og drive Skogvatnet vindkraftverk i Tysfjord kommune, Nordland fylke.

Isolert sett er det omsøkte Skogvatn vindkraftverk etter NVEs vurdering et økonomisk gjennomførbart vindkraftprosjekt, med muligheter for realisering i det norsk-svenske elsertifikatmarkedet. Dette må imidlertid sees i sammenheng med det omsøkte Sørfjord vindkraftverk og kapasitetsbegrensningen i 132 kV kraftledning Sørfjord I – Kjøpsvik. Ut i fra en helhetsvurdering av kostnader i fremlagte nettalternativ og virkninger for annen kraftproduksjon i området legger NVE til grunn at utnyttelse av eksisterende nett er samfunnsmessige mer rasjonelt enn utbygging/ombygging av eksisterende nett i området. På dette grunnlag vil ikke NVE meddele konsesjon til vindkraftproduksjon i området ut over den effekten som er tilgjengelig i eksisterende nett. Dette medfører at bare ett av de konsesjonssøkte tiltakene i området kan meddeles konsesjon.

NVE har lagt avgjørende vekt på de to prosjektenes status i den regionale planen for vindkraft og virkninger for INON. NVE har på dette grunnlag prioritert Sørfjord vindkraftverk fremfor Skogvatn vindkraftverk. NVE har i dag i eget brev meddelt Nordkraft Vind AS anleggskonsesjon for å bygge og drive Sørfjord Vindkraftverk. NVE konstaterer at Sørfjord vindkraftverk har god politisk forankring både lokalt og regionalt. Skogvatnet vindkraftverk mangler regional politisk støtte.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningsloven kap. VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes inn til NVE. NVE foretrekker elektronisk oversendelse til sentral e-postadresse: nve@nve.no.

Søknad og beskrivelse av tiltaket

Statskog SF søkte 25.10.2011 om konsesjon for Skogvatnet vindkraftverk i Tysfjord kommune, Nordland fylke. Anlegget ble omsøkt med en samlet installert effekt på 80 MW. Det planlegges å benytte 26-33 vindturbiner med nominell ytelse mellom 2,3 og 4,5 MW. Det omsøkte prosjektet er basert på en layout med 33 vindturbiner med installert effekt 2,3 MW. Planområdet er på ca 25 km², og ligger på et fjellplatå på 6-800 meter over havet mellom Sørfjorden og Svenskegrensa, ved breen Gihttsejiengja. Det går ikke vei til Sørfjorden, så all transport må gå via båt til Sørfjord kai. Herfra vil eksisterende vei frem til Brynvatnet utbedres. Videre vil det bygges ny vei inn til planområdet der veinettet føres frem til hver vindturbin. Adkomstveien er 5 km, internveier er 35 km. Kabler fra hver vindturbin planlegges lagt i grøft tilknyttet internveiene. Videre planlegges en transformatorstasjon sørøst i planområdet og et servicebygg ved Sørfjord kai. Fra transformatorstasjonen skal energien føres via en 7 km lang 132 kV luftledning for tilknytning til eksisterende 132 kV kraftledning Sørfjord – Kjøpsvik ved Sørfjord 1 kraftverk, som ligger ved kaien i Sørfjord. Det er estimert vindhastighet i 80 meters høyde på 8,5 m/s og anlegget forventes årlig å kunne produsere opp mot 224 GWh.

Statskog SF skriver at de har som mål å inngå minnelige avtaler med alle berørte grunneiere og rettighetshavere. I de tilfeller dette ikke lar seg gjøre for alle grunneiere og rettighetshavere søker de om ekspropriasjonstillatelse i medhold av oreigningslova § 2 pkt. 19 om nødvendig grunn og rettigheter for bygging og bruk av internveier og for bygging og drift av Skogvatnet vindkraftverk med nettilknytning. De søker også om forhåndstiltredelse, jf. oreigningslova § 25.

NVEs behandling av Skogvatnet vindkraftverk

Høring av melding

NVE mottok 05.10.2009 melding om planlegging av Skogvatnet vindkraftverk med nettilknytning. Meldingen var utarbeidet i henhold til plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredning.

Meldingen ble sendt på høring til berørte interesser i brev av 13.10.2009. Statskog SF orienterte om meldingen på et møte med representanter i fra Tysfjord kommune, og et folkemøte i Kjøpsvik 28.09.09 angående melding om det tilgrensende Sørfjord vindkraftverk med Nordkraft Vind AS som tiltakshaver.

Et utkast til utredningsprogram ble forelagt Miljøverndepartementet før det ble fastsatt av NVE 01.11.2010. Behandlingen av meldingen er beskrevet i NVEs notat *Bakgrunn for KU-program* av samme dato.

Høring av konsesjonssøknad med konsekvensutredning

NVE mottok konsesjonssøknad med konsekvensutredning for Skogvatnet vindkraftverk med nettilknytning fra Statskog SF 25.10.2011. Dokumentene ble sendt på offentlig høring 09.11.2011. Søknaden ble sendt på felles høring med søknaden om Sørfjord vindkraftverk fra Nordkraft Vind AS. I forbindelse med høringen ble det holdt møter med lokale og regionale myndigheter og offentlige møter i Kjøpsvik 23.11.2011.

Innsigelsesmøter

Sametinget, Nordland fylkeskommune og fylkesmannen i Nordland har reist innsigelse mot prosjektet. I forbindelse med innsigelsene ble det avholdt møter hos Fylkesmannen og fylkeskommunen i Bodø 14.11.2012. Både Fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune har valgt å opprettholde sine innsigelser til vindkraftverket. Innsigelses- og konsultasjonsmøte med Sametinget ble avholdt 29.08.2012 og nytt konsultasjonsmøte 05.12.2012.

Innkomne merknader

NVE har mottatt 28 høringsuttalelser. Tysfjord kommune er positiv til utbyggingen av Skogvatnet vindkraftverk. De forutsetter at det tas hensyn til sårbare områder, og at det iverksettes avbøtende tiltak. Både Nordland fylkeskommune og Fylkesmannen i Nordland fremhever virkninger for verneverdier i området, villmarkspreget natur og rødlistearter tilknyttet kalkrike områder i Tverrelvhalsen og virkninger for automatisk fredede kulturminner. Fylkesmannen fremhever også reduksjon av INON i den foreslåtte nasjonalparken Tysfjord-Hellemobotn og påpeker virninger for kongeørn og jerv. Direktoratet for naturforvaltning skriver at konfliktpotensialet for fugl og sårbare naturtyper er stort, og at tiltaket vil komme i konflikt med nevnte forslag til nasjonalpark. De fraråder at det gis konsesjon før spørsmålet om vern er avklart og virkninger for naturmangfold er tilstrekkelig avklart. I den tematiske konfliktvurderingen, som er gjort av DN og Riksantikvaren, er Skogvatnet vindkraftverk vurdert til kategori E, svært stor konflikt. Den samlede konfliktvurderingen begrunnes med at tiltaket ligger i et område med nasjonale miljøverdier. I denne sammenheng nevnes det at tiltaket er i konflikt med ovennevnte foreslåtte verneområde, og at det ligger på UNESCOs tentative liste for verdensarvområde. Videre fremheves virkninger for sårbare og truede arter, automatisk fredede kulturminner og -miljøer og landskap.

Flere høringsinstanser fremhever tiltakets mulige virkninger for samiske interesser og reindrift i både Norge og Sverige. Videre påpeker flere at den eksisterende produksjonslinjen Sørfjord – Kjøpsvik bare har kapasitet til ny innmating på ca 75-80 MW, og at Kjøpsvik transformatorstasjon må øke kapasiteten i transformering til 420 kV dersom begge de omsøkte vindkraftverkene realiseres. Videre må eksisterende 132 kV produksjonslinje Sørfjord - Kjøpsvik ombygges til høytemperaturliner. Dette vil medføre både driftsrestriksjoner og produksjonstap for det eksisterende vannkraftverket Sørfjord 1 i forbindelse med ombygging av produksjonslinjen. Et alternativ kan også være at det etableres en ny 420 kV sentralnettstasjon ved Sørfjord, men dette vurderes av flere som lite realistisk. Flere høringsinstanser mener for øvrig at utredningene er mangelfulle, og at kunnskapsgrunnlaget er for dårlig på en rekke områder.

NVEs vurdering

NVEs har vurdert økonomien til Skogvatn vindkraftverk med utgangspunkt i tiltakshavers estimat på vindforhold, infrastrukturkostnader og drifts- og vedlikeholdskostnader. Basert på en isolert vurdering av vindressurser i planområdet, avstand på adkomst- og internveier og nettilknytning til omsøkte punkt ved Sørfjord 1 kraftverk, vil Skogvatnet vindkraftverk etter NVEs vurdering være et konkurransedyktig prosjekt i det norsk-svenske sertifikatmarkedet. Dette må imidlertid sees i sammenheng med den begrensningen som ligger i produksjonslinje Sørfjord – Kjøpsvik og behovet for oppgradering av transformatoranlegget i Kjøpsvik. Videre kan en realisering av begge tiltak også medføre behov for oppgradering av bakenforliggende nett som Ballangen- Ofoten og Ballangen – Kanstadbotn. Dette må også vurderes i lys av at en eventuell ombygning av linjen Sørfjord – Kjøpsvik kan medføre driftsrestriksjoner og produksjonstap for det eksisterende vannkraftverket Sørfjord 1. Nordkraft Produksjon AS skriver i sin høringsuttalelse at de som eier av produksjonslinjen Sørfjord - Kjøpsvik har plikt til å tilknytte Skogvatn vindkraftverk. Samtidig informerer de om at Sørfjord kraftverk har for liten

magasinkapasitet til å unngå betydelige produksjonstap i en ombyggingsperiode. Nordkraft Produksjon AS påpeker videre at tilknytningsplikten i henhold gjeldende regelverk ikke skal medføre ulemper av noen art for eksisterende kraftprodusenter. Kostnaden forbundet med produksjonstap i ombyggingsperioden og det økte nettapet for eksisterende produksjon kan derfor (i tillegg til selve investeringskostnaden) inkluderes i den produksjonsrelaterte nettariffen/anleggsbidraget. Nordkraft Produksjon AS skriver at dersom Statskog SF ønsker å knytte seg til, må foretaket bekoste ombyggingskostnaden med nettførsterkningen etter reglene i kontrollforskriftens kapittel 17, jf §§ 17-1 og 17-5 annet ledd annet punktum.

Den eksisterende produksjonslinjen Sørfjord – Kjøpsvik har kapasitet til ny innmating på ca 75-80 MW. De to konsesjonssøkte vindkraftverkene, Sørfjord vindkraftverk og Skogvatn vindkraftverk vil til sammen gi en samlet installert effekt på inntil 190 MW. Det er etter NVEs vurdering fullt mulig å oppgradere produksjonslinje Sørfjord - Kjøpsvik til høytemperaturliner, slik at denne kan ta begge tiltak, men kostnadene ved dette vil bli vesentlige. Fremlagte utredninger sier ikke noe om kostnadene ved en eventuell ombygging av nettet. En eventuell ombygning av Kjøpsvik transformatorstasjon og mulige følgekostnader i bakenforliggende nett vil også kunne medføre vesentlige kostnader. På dette grunnlag vurderer ikke NVE det som samfunnsmessig rasjonelt å meddele konsesjon til vindkraftproduksjon i området ut over den effekten som er tilgjengelig i eksisterende nett. At en eventuell konsesjon til begge vindkraftverk også vil påføre vannkraftverket Sørfjord 1 produksjonsbegrensninger styrker denne vurderingen.

Et alternativ til ovennevnte ombygning kan også være at det etableres en ny 420 kV sentralnettstasjon i Sørfjord. Statnett SF skriver i sin høringsuttalelse at Lofoten og Vesterålen er underskuddsområder, og at ny kraftproduksjon vil være positivt. Samtidig skriver Nordkraft Vind AS at alternativet med en ny 420 kV sentralstasjon i Sørfjord forutsetter at Statskog SF kommer til en avtale med Statnett SF som er eier av eksisterende 420 kV linje mellom Ofoten og Kobbelv. Nordkraft Vind AS skriver videre at dagens nett er tilstrekkelig i forhold til deres behov, og at selskapet dermed ikke ser tilknytning til ny 420 kV-stasjon som et aktuelt alternativ. NVE legger til grunn at en eventuell realisering av begge tiltak vil utløse behovet for en ny 420 kV transformering i Sørfjorden. Dette vil således måtte vurderes som produksjonsrelatert, og Statnett SF vil kunne kreve anleggsbidrag for hele investeringen. Etter NVEs vurdering er dette en lite realistisk løsning.

Ut i fra en kostnadsbetraktning av fremlagte nettalternativ legger NVE til grunn at utnyttelse av eksisterende nett er samfunnsmessige mer rasjonelt enn utbygging/ombygging av dagens nettløsning i området. På dette grunnlag vurderer NVE det ikke som samfunnsmessig rasjonelt å meddele konsesjon til vindkraftproduksjon i området ut over den effekten som er tilgjengelig i eksisterende nett. At en eventuell konsesjon til både Sørfjord og Skogvatn vindkraftverk også vil påføre vannkraftverket Sørfjord 1 produksjonsbegrensninger styrker denne vurderingen. Dette medfører at bare ett av de konsesjonssøkte tiltakene i området kan meddeles konsesjon.

I henhold til Regional plan for vindkraft i Nordland 2009 – 2012 er Skogvatnet vindkraftverk lokalisert i såkalt kategori 3 område, med antatt størst virkninger for miljø- og samfunnsinteresser. Til sammenligning er Sørfjord vindkraftverk lokalisert i såkalt kategori 1 område, med antatt små virkninger for miljø- og samfunnsinteresser. Ettersom de to prosjektene er vurdert som gjensidig ekskluderende vil NVE i denne saken vektlegge de to prosjektenes status i den regionale planen for vindkraft. Videre har NVE vektlagt det faktum at Skogvatnet vindkraftverk vil gi en vesentlig reduksjon av INON sammenlignet med Sørfjord vindkraftverk. På dette grunnlag prioriteres Sørfjord vindkraftverk fremfor Skogvatn vindkraftverk. NVE konstaterer også at Sørfjord vindkraftverk har god politisk forankring både lokalt og regionalt. Skogvatnet vindkraftverk mangler regional politisk støtte.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Arne Olsen
seksjonssjef